

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 11 mars 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Stadgan för Europaskolorna — Behörighet för Europaskolornas besvärsnämnd i en tvist om ett tidsbestämt anställningsavtal mellan en Europaskola och en lärare som inte är utnämnd eller utsänd av en medlemsstat”

I de förenade målen C-464/13 och C-465/13,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Bundesarbeitsgericht (Tyskland), av den 24 april 2013, vilka inkom till domstolen den 27 augusti 2013, i målen

Europäische Schule München

mot

Silvana Oberto (C-464/13),

Barbara O’Leary (C-465/13),

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen (referent) samt domarna K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan och A. Prechal,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 maj 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Europäische Schule München, genom H. Kunz-Hallstein, Rechtsanwalt,
- Silvana Oberto och Barbara O’Leary, genom A. Freiherr von Schorlemer, Rechtsanwalt,
- Europeiska kommissionen, genom B. Eggers och J. Currall, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 4 september 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

- 1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna, som ingicks i Luxemburg den 21 juni 1994 mellan medlemsstaterna och Europeiska gemenskaperna (EGT L 212, s. 3).
- 2 Den ena begäran om förhandsavgörande har framställts i ett mål mellan Europäische Schule München och Silvana Oberto, och den andra i ett mål mellan Europäische Schule München och Barbara O'Leary. Målen avsåg tyska domstolars behörighet att pröva en invändning mot den tidsbestämda karaktären hos de berörda personernas anställningsavtal.

Tillämpliga bestämmelser

Wienkonventionen

- 3 Enligt artikel 1 i Wienkonventionen om traktaträtten av den 23 maj 1969 (Recueil des traités des Nations unies, volym 1155, s. 331) (nedan kallad Wienkonventionen), med rubriken ”Konventionens tillämpningsområde”, äger konventionen tillämpning på traktater mellan stater.
- 4 Artikel 3 i Wienkonventionen, med rubriken ”Internationella överenskommelser som ej omfattas av konventionen”, har följande lydelse:

”Den omständigheten att denna konvention ej äger tillämpning på internationella överenskommelser mellan stater och andra folkrättssubjekt eller mellan sådana andra folkrättssubjekt eller på internationella överenskommelser i icke-skriftlig form skall ej inverka på

...

- b) tillämpningen på dem av någon av de regler som intagits i denna konvention och som de kan vara underkastade enligt folkrätten oberoende av konventionen;

...”

- 5 Artikel 31 i Wienkonventionen med rubriken ”Allmän regel om tolkning” har följande lydelse:

”1. En traktat skall tolkas ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte.

2. ... [V]id tolkningen av en traktat, ...

3. ... skall [utöver sammanhanget] hänsyn tagas till

...

- b) efterföljande praxis vid traktatens tillämpning, som ådagalägger enighet mellan parterna om traktatens tolkning,

c) relevanta internationella rättsregler som är tillämpliga i förhållandet mellan parterna.

...”

Konventionen angående stadgan för Europaskolorna

6 Första till fjärde skälet i konventionen om Europaskolorna har följande lydelse:

”som beaktar att utbildningsanstalter med namnet 'Europaskola' har inrättats med början 1957, för gemensam undervisning av barn till personal vid Europeiska gemenskaperna för att säkerställa väl fungerande europeiska institutioner,

som beaktar att Europeiska gemenskaperna är angelägna om att säkerställa gemensam undervisning av dessa barn och som för detta ändamål ger bidrag till Europaskolornas budget,

som beaktar att Europaskolsystemet är en särskild typ av skolsystem och som beaktar att det utgör en form av samarbete mellan medlemsstaterna och mellan dem och Europeiska gemenskaperna och som samtidigt helt erkänner medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och organisationen av sina utbildningssystem, och för sin kulturella och språkliga mångfald,

som beaktar att

...

— lämpligt rättsskydd mot handlingar från styrelsens eller de administrativa nämndernas sida bör ges till lärarkåren samt andra som omfattas av den; för detta ändamål bör en besvärsnämnd inrättas med strikt begränsad behörighet,

— besvärsnämndens behörighet skall inte påverka de nationella domstolarnas behörighet vad avser civilrättsligt och straffrättsligt ansvar.”

7 I artikel 7 i denna konvention anges följande:

”Följande organ skall vara gemensamma för alla skolor:

- 1) Styrelsen
- 2) Generalsekreteraren
- 3) Skolinspektörsnämnderna
- 4) Överklagandenämnder.

Varje skola skall förvaltas av en administrativ nämnd och ledas av rektor.”

8 I artikel 8.1 i konventionen föreskrivs följande:

”1. Om inte annat följer av artikel 28 skall styrelsen bestå av följande medlemmar:

- a) Den eller de företrädare på ministernivå för var och en av medlemsstaterna i Europeiska gemenskaperna som är bemyndigad att förplikta denna medlemsstats regering, under förutsättning att varje medlemsstat har endast en röst.
- b) En ledamot av Europeiska gemenskapernas kommission.
- c) En företrädare som är utsedd av personalkommittén (inom lärarkåren) i enlighet med artikel 22.
- d) En företrädare för elevernas föräldrar som utsetts av föräldraföreningen i enlighet med artikel 23.”

9 Artikel 12.1 i nämnda konvention har följande lydelse:

”I administrativa frågor skall styrelsen ha följande uppgifter:

1) Den skall fastställa tjänsteföreskrifter för generalsekreteraren, rektorerna, lärarkåren och, i enlighet med artikel 9.1 a, för administrativ personal och servicepersonal.”

10 Artikel 19.4 och 19.6 i konventionen angående stadgan för Europaskolorna har följande lydelse:

”Om inte annat följer av artiklarna 28 och 29 skall varje administrativ nämnd enligt artikel 7 bestå av åtta medlemmar, enligt följande:

...

4) Två medlemmar av lärarkåren, en som företräder personalen på sekundärnivån och en som företräder personalen i förskolan och primärnivån.

...

6) En företrädare för den administrativa personalen och servicepersonalen.”

11 Enligt artikel 21 andra stycket i konventionen ska rektorn ha den kompetens och de kvalifikationer som krävs i hans land för att leda en undervisningsanstalt vars examensbevis ger innehavaren tillträde till universitet.

12 Enligt artikel 22 första stycket i konventionen ska en personalkommitté upprättas som består av valda representanter för lärarkåren och för den administrativa personalen och servicepersonalen på varje skola.

13 I artikel 26 i nämnda konvention stadgas följande:

”Europeiska gemenskapernas domstol skall ensam ha behörighet i tvister mellan de fördragsslutande parterna, vad avser tolkning och tillämpning av denna konvention, vilka inte har lösts av styrelsen.”

14 I artikel 27.1, 27.2 och 27.7 i konventionen angående stadgan för Europaskolorna föreskrivs följande:

”1. En besvärsnämnd inrättas härmed.

2. Besvärsnämnden skall ensam ha behörighet i första och sista instans, när alla administrativa kanaler [rättsmedel] har uttömts, i en tvist angående tillämpningen av denna konvention på alla personer som omfattas av den, med undantag av administrativ personal och servicepersonal, och vad avser lagenligheten i en handling [åtgärd] som grundas på denna konvention, eller på regler som fastställts enligt den, som negativt påverkar sådana personer [som går sådana personer emot] och som företagits av styrelsen eller administrativa nämnden i skolan vid utövandet av deras befogenhet enligt denna konvention. När sådana tvister är av ekonomisk art skall besvärsnämnden ha obegränsad behörighet.

Villkor och närmare föreskrifter för dessa förfaranden skall fastställas genom tjänsteföreskrifterna för lärarkåren eller genom anställningsvillkoren för timlärare eller genom reglementet för skolorna.

...

7. Andra tvister i vilka skolorna är part, skall falla under nationella domstolars behörighet. I synnerhet nationella domstolars behörighet i frågor rörande civilrättsligt eller straffrättsligt ansvar påverkas inte av denna artikel.”

Tjänsteföreskrifterna för Europaskolornas timlärare

- 15 I punkterna 1.1–1.3 i tjänsteföreskrifterna för Europaskolornas timlärare som anställts mellan den 1 september 1994 och den 31 augusti 2011 (nedan kallade tjänsteföreskrifterna för timlärare), som har antagits av Europaskolornas styrelse, anges följande:

”1.1 I stadgan för Europaskolorna anges att den fasta lärarkåren ska bestå av lärare som sänds ut av medlemsstaterna för en bestämd tidsperiod.

1.2 Förutom denna fasta personal, behöver skolorna timlärare ...

1.3 I tjänsteföreskrifterna för timlärare föreskrivs årliga anställningsavtal. Åliggandena för timlärarna kan variera från ett år till ett annat, beroende på det antal undervisningstimmar som inte täcks av de utsända lärarna.

...”

- 16 Enligt punkt 2 i tjänsteföreskrifterna för timlärare har rektorn möjlighet att anställa timlärare för att möta ett tillfälligt behov.

- 17 I punkterna 3.2 och 3.4 i tjänsteföreskrifterna, som avser villkoren för anställning av den extraanställda lärarkåren, föreskrivs följande:

”3.2 Bestämmelserna i artiklarna ... och 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal vid Europaskolorna är tillämpliga på de lärare som har anställts av rektorn.

...

3.4 Lagstiftning i skolans värdland.

Villkoren för anställning och uppsägning av timlärare, religionslärare och tillfälligt anställd personal ska regleras av lagstiftningen i skolans värdland vad gäller anställningsförhållanden, socialförsäkring och beskattning, utan att det påverkar ovanstående bestämmelser.

Domstolarna i skolans värdland är behöriga att avgöra eventuella tvister.”

Tjänsteföreskrifterna för utsända anställda

- 18 Artikel 6 a i tjänsteföreskrifterna för utsända anställda vid Europaskolorna (nedan kallade ”tjänsteföreskrifterna för utsänd personal”), som antagits av styrelsen, lyder enligt följande:

”De tjänster om omfattas av dessa tjänsteföreskrifter är uppdelade i följande kategorier:

a) Personal i ledarposition:

— Rektor

...”

19 Artikel 80 tjänsteföreskrifterna för utsänd personal innehåller följande bestämmelser:

”1. Besvärsnämnden är ensam behörig i första och sista instans att avgöra tvister mellan olika skolledningsorgan och personal om huruvida en rättsakt som går dem emot är laglig. När sådana tvister är av ekonomisk art ska besvärsnämnden ha obegränsad behörighet.

2. Utan hinder av det som föreskrivs i artikel 77 kan ett överklagande endast prövas av besvärsnämnden

— om ett administrativt besvär dessförinnan ha ingetts till generalsekreteraren eller inspektionsrådet enligt artikel 79 i dessa tjänsteföreskrifter

och

— om det administrativa besväret uttryckligen eller underförstått har avslagits.

3. Genom undantag från punkt 2 får beslut från skolornas administrativa nämnder och styrelse överklagas direkt till besvärsnämnden.

...”

20 Artikel 86 tjänsteföreskrifterna för utsänd personal har följande lydelse:

”De artiklar i dessa föreskrifter som liknar artiklarna i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna ska tolkas i enlighet med de kriterier som kommissionen tillämpar.”

Tysk rätt

21 I artikel 20 i lagen om domstolsväsendet (Gerichtsverfassungsgesetz) anges följande:

”...

2) Tysk jurisdiktion omfattar inte heller ... personer ..., om de har immunitet med stöd av folkrättens allmänna bestämmelser, enligt internationella konventioner eller enligt andra bestämmelser.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

22 Silvana Oberto och Barbara O’Leary har varit anställda som timlärare vid Europäische Schule München sedan år 1998 respektive år 2003. Deras avtal om undervisning, som undertecknades av skolans rektor, ingicks för en bestämd tidsperiod på ett år. De sista av deras på varandra följande avtal, av den 13 juli 2010, avsåg perioden 1 september 2010–31 augusti 2011.

23 I artikel 10 i de avtal om undervisning av den 13 juli 2010 som hade ingåtts mellan rektorn för Europäische Schule München och Silvana Oberto respektive Barbara O’Leary angavs följande:

”Tillämplig lag och behöriga domstolar

1. Tillämpliga på anställningsförhållandet är i angiven ordning: bestämmelserna i förevarande avtal, de ’nya tjänsteföreskrifterna’ samt bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal ... som är tillämpliga enligt punkt 3.2 i de nya tjänsteföreskrifterna. I enlighet med punkt 3.4 i

tjänsteföreskrifterna är tysk lag enbart tillämplig såvida varken avtalet eller de av Europaskolornas regler som är tillämpliga på avtalet innehåller någon reglering av frågan och enbart såvida bristen på reglering avser arbetsvillkor och arbetsförhållanden, socialförsäkring och skattelagstiftning.

2. I tvister mellan skolan och den timanställda läraren angående detta avtal är besvärnämnden för Europaskolorna, i enlighet med artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal, ensam behörig ..., i den mån det rättsliga förhållandet mellan parterna regleras genom avtalet och av Europaskolornas regler. Enligt punkt 3.4 i tjänsteföreskrifterna för timlärare ... kan talan enbart väckas vid tyska domstolar vid tvister mellan skolan och timläraren som uteslutande avser frågor på vilka tysk lag är tillämplig enligt punkt 1.”

- 24 Silvana Oberto och Barbara O'Leary väckte talan vid Arbeitsgericht München (arbetsdomstolen i München) varigenom de riktade kritik mot att deras anställningsavtal hade begränsats till att gälla under endast ett år. De gjorde vid Arbeitsgericht München gällande att tyska domstolar var behöriga att pröva huruvida tidsbegränsningen av deras anställningsförhållanden var giltig. Arbeitsgericht München slog genom mellandom fast att talan i båda fallen kunde tas upp till sakprövning, och avslög invändningen om rättegångshinder från Europäische Schule München.
- 25 Efter att överklagandet från Europäische Schule München hade ogillats ansökte denna part om ”*Revision*” vid Bundesarbeitsgericht (federala arbetsdomstolen). Europäische Schule München gjorde vid den domstolen gällande att den inte omfattades av tysk domsrätt eftersom Europaskolornas besvärnämnd ensam var behörig att pröva tvisten i det aktuella målet.
- 26 Bundesarbeitsgericht har under dessa förhållanden ställt sig frågan huruvida tysk domsrätt föreligger i det aktuella målet, och den har anfört att det svar på frågan som den måste lämna är beroende av tolkningen av artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna.
- 27 Mot denna bakgrund beslutade Bundesarbeitsgericht att vilandeförklara målen och att i vardera begäran om förhandsavgörande ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna tolkas så, att de av en Europaskola anställda timlärare som inte är utsända av medlemsstaterna ingår i den personkrets som anges i konventionen angående stadgan för Europaskolorna och inte, liksom administrativ personal och servicepersonal, undantas från regelverkets tillämpning?
- 2) För det fall domstolen besvarar den första frågan jakande:
- Ska artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna tolkas så, att bestämmelsen även omfattar lagenligheten i en åtgärd som grundas på denna konvention, eller på regler som fastställts enligt den, som går timlärare emot och som företagits av rektorn för en skola vid utövandet av dennes befogenhet enligt denna konvention?
- 3) För det fall domstolen besvarar den andra frågan jakande:
- Ska artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna tolkas så, att även ett avtal mellan rektorn för en Europaskola och en timlärare om tidsbegränsning av lärarens anställningsförhållande utgör en åtgärd som företagits av rektorn mot timläraren och som går timläraren emot?

4) För det fall domstolen besvarar den andra eller den tredje frågan nekande:

Ska artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna tolkas så, att den besvärdsnämnd som anges där ensam ska ha behörighet i första och sista instans, när alla administrativa rättsmedel har uttömts, i en tvist angående tidsbegränsning av ett anställningsavtal som rektorn för en skola ingår med en timlärare, när detta avtal väsentligen grundar sig på styrelsens bestämmelser i punkt 1.3 i tjänsteföreskrifterna för timlärare ... enligt vilken anställningsavtal ska ingås på årlig basis?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Domstolens behörighet

- 28 Silvana Oberto och Barbara O'Leary har bestritt domstolens behörighet att tolka bestämmelserna i konventionen angående stadgan för Europaskolorna, med motiveringen att konventionen inte kan anses utgöra en del av unionsrätten.
- 29 Domstolen erinrar härvid om att ett avtal som har ingåtts av Europeiska unionens råd enligt artiklarna 217 FEUF och 218 FEUF, vad Europeiska unionen beträffar, är en rättsakt som beslutats av en av unionens institutioner enligt vad som avses i artikel 267 första stycket b FEUF, att bestämmelserna i ett sådant avtal från och med dagen för avtalets ikraftträdande utgör en integrerad del av unionens rättsordning och att domstolen inom ramen för denna rättsordning är behörig att meddela förhandsavgörande om tolkningen av detta avtal (se dom Demirel, 12/86, EU:C:1987:400, punkt 7).
- 30 Samma sak gäller en internationell överenskommelse såsom konventionen angående stadgan för Europaskolorna, vilken ingicks med stöd av artikel 235 i EG-fördraget (senare artikel 308 EG, nu artikel 352 FEUF) av Europeiska gemenskaperna, vilka bemyndigats härför genom rådets beslut 94/557/EG, Euratom av den 17 juni 1994 om bemyndigande för Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen att underteckna och sluta konventionen med stadga för Europaskolorna (EGT L 212, s. 1; svensk specialutgåva, område 16, volym 2, s. 81).
- 31 Således är domstolen behörig att meddela ett förhandsavgörande om tolkningen av denna konvention samt av de rättsakter som har antagits på grundval av denna.

Inledande synpunkter

- 32 Domstolen erinrar inledningsvis om att Europaskolsystemet är en särskild typ av system som genom ett internationellt avtal utgör en form av samarbete medlemsstaterna emellan och mellan dem och unionen (se dom Miles m.fl., C-196/09, EU:C:2011:388, punkt 39).
- 33 Det framgår också av rättspraxis att Europaskolorna utgör en internationell organisation som, trots att den har anknytning till unionen i funktionellt hänseende, förblir formellt skild från unionen och medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom Miles m.fl., C-196/09, EU:C:2011:388, punkt 42).
- 34 Det innebär att även om konventionen angående stadgan för Europaskolorna, vad unionen beträffar, utgör en rättsakt som beslutats av en av unionens institutioner i den mening som avses i artikel 267 första stycket b FEUF, regleras den även av internationell rätt och, i synnerhet vad gäller dess tolkning, av internationell traktaträtt (se, för ett liknande resonemang, dom Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, punkt 39).

- 35 Den internationella traktaträtten har i allt väsentligt kodifierats genom Wienkonventionen. Enligt artikel 1 i konventionen äger den tillämpning på traktater mellan stater. Enligt artikel 3 b ska emellertid den omständigheten att konventionen inte äger tillämpning på internationella överenskommelser mellan stater och andra folkrättssubjekt inte inverka på tillämpningen på desamma av någon av de regler som intagits i Wienkonventionen vilka de kan vara underkastade enligt folkrätten, oberoende av denna konvention.
- 36 Reglerna i Wienkonventionen äger således tillämpning på en överenskommelse som ingåtts mellan medlemsstaterna och en internationell organisation, såsom konventionen angående stadgan för Europaskolorna, då dessa regler ger uttryck för allmän internationell sedvanerätt. Den sistnämnda konventionen ska således tolkas i enlighet med dessa regler (se, för ett liknande resonemang, dom Brita, EU:C:2010:91, punkt 41).
- 37 Enligt artikel 31 i Wienkonventionen, som ger uttryck för internationell sedvanerätt (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Finland, C-118/07, EU:C:2009:715, punkt 39), ska en traktat tolkas ärligt, i överensstämmelse med den gängse meningen med traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrund av traktatens ändamål och syfte (se dom Brita, EU:C:2010:91, punkt 43).
- 38 Vid tolkningen av en traktat ska dessutom, enligt artikel 31.3 b i Wienkonventionen, hänsyn tas till efterföljande praxis vid traktatens tillämpning, som ådagalägger enighet mellan parterna om traktatens tolkning.

Den första frågan

- 39 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att de av en Europaskola anställda timlärare som inte är utsända av medlemsstaterna, ingår i den personkrets som anges i den bestämmelsen, till skillnad från administrativ personal och servicepersonal som inte omfattas.
- 40 Det ska påpekas att det i artikel 27.2 första stycket första meningen och andra stycket i konventionen för det första anges att Europaskolornas besvärnämnd ensam ska ha behörighet i första och sista instans, när alla administrativa rättsmedel har uttömts, i en tvist angående tillämpningen av den konventionen på alla personer som omfattas av den, med undantag av administrativ personal och servicepersonal, och för det andra att villkor och närmare föreskrifter för dessa förfaranden ska fastställas bland annat genom tjänsteföreskrifterna för lärarkåren eller genom anställningsvillkoren för timlärare.
- 41 Det framgår således av ordalydelsen i artikel 27.2 i konventionen angående stadgan för Europaskolorna att timlärarna ingår i den personkrets som anges i första stycket första meningen i den bestämmelsen i konventionen, till skillnad från administrativ personal och servicepersonal som inte omfattas.
- 42 En sådan tolkning stöds dessutom av det sammanhang i vilket artikel 27.2 i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ingår.
- 43 Såsom kommissionen har påpekat i sitt yttrande framgår det nämligen av konventionen, bland annat av artiklarna 19.4, 19.6 och 22 första stycket, att konventionen gör en klar åtskillnad mellan lärarkåren å ena sidan samt administrativ personal och servicepersonal å andra sidan.

44 Mot denna bakgrund ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att de av en Europaskola anställda timlärare som inte är utsända av medlemsstaterna, ingår i den personkrets som anges i den bestämmelsen, till skillnad från administrativ personal och servicepersonal som inte omfattas.

Den tredje frågan

- 45 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan, vilken ska behandlas före den andra frågan, för att få klarhet i huruvida artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan skolan och timläraren utgör en åtgärd som går timläraren emot.
- 46 Det ska härvid framhållas att konventionen inte innehåller någon definition av uttrycket "åtgärd som går någon emot" i artikel 27.2 första stycket första meningen.
- 47 Såsom Europäische Schule München och kommissionen har påpekat föreligger det skillnader mellan de olika språkversionerna av konventionen vad gäller uttrycket "en åtgärd som går någon emot". I vissa av dessa, bland annat den spanska, engelska, franska och italienska versionen, används uttrycken *un acto*, *any act*, *un acte* och *un atto*, vilka har en vidare innebörd än det som används i den tyska versionen, nämligen *Entscheidung*, vilket ordagrant betyder "beslut".
- 48 Domstolen erinrar om att enligt fjärde skälet femte strecksatsen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna är ett av syftena med konventionen att ge lärarkåren samt andra som omfattas av konventionen ett tillbörligt rättsskydd mot åtgärder som vidtas av styrelsen eller de administrativa nämnderna.
- 49 Då det i övrigt inte finns något i nämnda konvention eller i de bestämmelser som antagits för att tillämpa den – vilka enligt vad som anges i artikel 31.3 c i Wienkonventionen måste beaktas – som utgör ett hinder för detta, ska domstolen i det aktuella fallet, särskilt med beaktande av det syfte som nämns i föregående punkt, i första hand välja en vid tolkning av uttrycket "åtgärd som går någon emot".
- 50 Det är viktigt att understryka att det, i enlighet med artikel 27.2 andra stycket i konventionen angående stadgan för Europaskolorna, anges i tjänsteföreskrifterna för lärarkåren (innehållande bland annat villkor och närmare föreskrifter för förfarandena vid besvärnsämnden), nämligen i punkt 3.2, att artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal (som ingår i avdelning VII om rättsmedel) är tillämplig på timlärare. Därmed är Europaskolornas besvärnsnämnd ensam behörig i första och sista instans att avgöra tvister mellan Europaskolornas ledningsorgan och timlärare om huruvida en åtgärd som går dem emot är laglig.
- 51 Artikel 80.1 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal är utformad på ett liknande sätt som artikel 91 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna (rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän (EGT L 56, s. 1; svensk specialutgåva, område 1 volym 1, s. 39)). I den sistnämnda artikeln föreskrivs att Europeiska unionens domstol ska ha behörighet i alla tvister mellan unionen och varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter vad gäller rättsenligheten av en åtgärd som går den personen emot enligt vad som avses i artikel 90.2.

- 52 Enligt artikel 86 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal ska de artiklar i dessa föreskrifter som liknar artiklarna i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen tolkas i enlighet med de kriterier som kommissionen tillämpar.
- 53 Enligt domstolens fasta praxis är det endast åtgärder som direkt och personligen påverkar de berörda personernas rättsliga ställning som kan anses gå dem emot. Likaså har domstolen vid upprepade tillfällen tolkat uttrycket ”åtgärd som går någon emot” i den mening som avses i artikel 90 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen som att det avser alla åtgärder som direkt kan påverka en viss rättslig ställning (se, bland annat, beslut Strack/kommissionen, C-237/06 P, EU:C:2007:156, punkt 62 och där angiven rättspraxis).
- 54 Dessutom har domstolen i ett mål mellan en extraanställd och kommissionen slagit fast att den åtgärd som gick den anställda ”emot” i den mening som avses i artikel 90.2 i nämnda tjänsteföreskrifter i det fallet utgjordes av anställningsavtalet (se dom Castagnoli/kommissionen, 329/85, EU:C:1987:352, punkt 11).
- 55 Således ska en timpläres anställningsavtal anses utgöra en ”åtgärd som går någon emot” i den mening som avses i artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal, särskilt när tvisten, såsom i det aktuella fallet, rör en del av avtalet som föreskrivs i tillämplig lag. Ett exempel på det är anställningsavtalets längd, som följer direkt av punkt 1.3 i tjänsteföreskrifterna för timpläres.
- 56 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att den inte hindrar att en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan skolan och timpläres anses utgöra en åtgärd som går läraren emot.

Den andra frågan

- 57 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att bestämmelsen omfattar en åtgärd som företagits av skolans rektor vid dennes utövande av sin befogenhet.
- 58 Bara den omständigheten att rektorns åtgärder inte uttryckligen nämns i artikel 27.2 första stycket första meningen i nämnda konvention kan inte medföra att dessa faller utanför bestämmelsens tillämpningsområde.
- 59 För det första framgår det nämligen av artikel 27.2 andra stycket i konventionen angående stadgan för Europaskolorna att villkor och närmare föreskrifter för förfarandena vid besvärnsämnden ska fastställas, beroende på det enskilda fallet, bland annat genom tjänsteföreskrifterna för lärarkåren eller anställningsvillkoren för timpläres.
- 60 För det andra ska konventionen angående stadgan för Europaskolorna tolkas i enlighet med bland annat artikel 31 i Wienkonventionen. Den bestämmelsen innebär att hänsyn ska tas till relevanta internationella rättsregler som är tillämpliga i förhållandet mellan parterna och att stor betydelse ska tillskrivas efterföljande praxis vid tillämpningen av den förstnämnda konventionen.
- 61 Såsom framgår av domar från Internationella domstolen kan efterföljande praxis vid en traktats tillämpning få gå före traktatens klara ordalydelse om denna praxis är ett uttryck för enighet mellan parterna (Internationella domstolens dom av den 15 juni 1962 i målet Temple of Preah Vihear (Kambodja mot Thailand), I.C.J. Reports 1962, s. 6).

- 62 Fastställandet av innebörden av uttrycket ”åtgärd som företagits av styrelsen eller administrativa nämnden i skolan” i artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska således ske med hänvisning till relevanta internationella rättsregler som är tillämpliga i förhållandet mellan parterna, samt till efterföljande praxis vid tillämpningen av konventionen angående denna stadga.
- 63 Det framgår av lydelsen i artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal – till vilken det hänvisas i punkt 3.2 i tjänsteföreskrifterna för timlärare och som, i enlighet med artikel 27.2 andra stycket i konventionen angående stadgan för Europaskolorna, innehåller villkor och närmare föreskrifter för förfarandena vid Europaskolornas besvärsnämnd – att besvärsnämndens exklusiva behörighet omfattar samtliga tvister mellan Europaskolornas ledningsorgan och personal om huruvida en åtgärd som går dem emot är laglig. Det följer bland annat av artikel 7 sista stycket i konventionen, jämförd med artikel 21 andra stycket, samt av artikel 6 a i bilaga I till tjänsteföreskrifterna för utsänd personal, att rektorn för en Europaskola utgör ett ledningsorgan vid den skolan.
- 64 Formuleringen i artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal skiljer sig således från formuleringen i artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna.
- 65 Europaskolornas besvärsnämnd har därefter på grundval av artikel 80 utvecklat en praxis enligt vilken det är möjligt att överklaga åtgärder från Europaskolornas ledningsorgan som går någon emot. Denna praxis är att betrakta som en efterföljande praxis vid tillämpningen av konventionen angående stadgan för Europaskolorna i den mening som avses i artikel 31.3 b i Wienkonventionen.
- 66 Denna praxis har aldrig varit föremål för några invändningar från de fördragsslutande parternas sida. Bristen på invändningar från parterna ska anses utgöra ett uttryck för ett, mellan parterna föreliggande, tyst samtycke till en sådan praxis.
- 67 Således ska denna praxis, som är baserad på artikel 80 i tjänsteföreskrifterna för utsänd personal, kvalificeras som en praxis som ådagalägger enighet mellan parterna om tolkningen av artikel 27.2 första stycket första meningen om konventionen angående stadgan för Europaskolorna. Det betyder att denna praxis kan få gå före ordalydelsen i den sistnämnda bestämmelsen, som således ska läsas som att den inte hindrar att åtgärder från Europaskolornas ledningsorgan i princip anses omfattas av den bestämmelsen.
- 68 Vad gäller den inverkan som punkt 3.4 i tjänsteföreskrifterna för timlärare har på avgörandet av det nationella målet ska det erinras om att den bestämmelsen säger att domstolarna i skolans värdland är behöriga att avgöra eventuella tvister som avser villkoren för anställning och uppsägning av timlärare, religionslärare och tillfälligt anställd personal, vilka ska regleras av lagstiftningen i skolans värdland vad gäller anställningsförhållanden, socialförsäkring och beskattning, utan att det påverkar ovanstående bestämmelser.
- 69 Då den aktuella tvisten avser den begränsning av anställningsavtalens längd som föreskrivs i punkt 1.3 i tjänsteföreskrifterna för timlärare kan det dock inte vara domstolarna i den berörda Europaskolans värdland som är behöriga att avgöra den. För övrigt kommer detta konstaterande även till uttryck i artikel 10.2 i de avtal om undervisning som har ingåtts mellan parterna i det nationella målet.
- 70 Härav följer att punkterna 1.3, 3.2 och 3.4 i tjänsteföreskrifterna för timlärare ska tolkas så, att en tvist om huruvida en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan en timlärare och rektorn för en Europaskola är laglig, faller under den exklusiva behörighet som tillkommer Europaskolornas besvärsnämnd.

- 71 Till skillnad från vad Silvana Oberto och Barbara O'Leary hävdade under förhandlingen, konstaterar domstolen dessutom att denna tolkning av de relevanta bestämmelserna i konventionen angående stadgan för Europaskolorna och tjänsteföreskrifterna för timlärare – som innebär att nämnda besvärdsnämnd har en exklusiv behörighet att avgöra en sådan tvist som den i det aktuella målet – inte är till förfång för de berörda parternas rätt till ett effektivt domstolsskydd.
- 72 Domstolen har slagit fast att Europaskolornas besvärdsnämnd uppfyller samtliga kriterier för att ett organ ska betraktas som en "domstol" i den mening som avses i artikel 267 FEUF – bland annat att organet är upprättat enligt lag, att det är av stadigvarande karaktär, att dess jurisdiktion är av tvingande art, att förfarandet är kontradiktoriskt, att det tillämpar rättsregler och att det har en oberoende ställning – förutom att vara en domstol som är hänförlig till en av medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom Miles m.fl., C-196/09, EU:C:2011:388, punkterna 37–39).
- 73 Därefter ska det erinras om att enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna avser principen om ett effektivt domstolsskydd inte rätten att få sin sak prövad i flera instanser, utan enbart rätten att få sin sak prövad i en domstol (se dom av den 17 juli 2014, Sánchez Morcillo och Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, punkt 36).
- 74 Visserligen slog domstolen i domen i målet Miles (EU:C:2011:388) (punkterna 43–45) fast att den inte var behörig att svara på den fråga som hade ställts av Europaskolornas besvärdsnämnd, då denna nämnd inte utgör en "domstol i en medlemsstat" i den mening som avses i artikel 267 FEUF. Dock tillstod domstolen även att det var tänkbart att det fanns en möjlighet, eller till och med en skyldighet, för besvärdsnämnden att vända sig till EU-domstolen i en tvist mellan lärare som är utsända till en Europaskola och skolan i fråga, i vilken de allmänna principerna i unionsrätten ska tillämpas, men den fann att det ankom på medlemsstaterna att reformera det system för domstolsskydd som för närvarande gäller enligt konventionen angående stadgan för Europaskolorna.
- 75 Domstolen finner således att skyldigheten för motparterna i det nationella målet, att låta en tvist om huruvida en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i deras anställningsavtal, som ingåtts med rektorn för Europäische Schule München, avgöras av Europaskolornas besvärdsnämnd, vilken dömer i första och sista instans och som inte är behörig att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen, inte är till förfång för deras rätt till ett effektivt domstolsskydd.
- 76 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att bestämmelsen inte hindrar att en åtgärd som företagits av rektorn vid en Europaskola vid dennes utövande av sin befogenhet, i princip omfattas av denna bestämmelse. Punkterna 1.3, 3.2 och 3.4 i tjänsteföreskrifterna för timlärare ska tolkas så, att en tvist om huruvida en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan en timlärare och nämnda rektor är laglig faller under den exklusiva behörighet som tillkommer Europaskolornas besvärdsnämnd.

Den fjärde frågan

- 77 Med hänsyn till svaret på den andra frågan saknas anledning att besvara den fjärde frågan.

Rättegångskostnader

- 78 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna, som ingicks i Luxemburg den 21 juni 1994 mellan medlemsstaterna och Europeiska gemenskaperna ska tolkas så, att de av en Europaskola anställda timlärare som inte är utsända av medlemsstaterna, ingår i den personkrets som anges i den bestämmelsen, till skillnad från administrativ personal och servicepersonal som inte omfattas.**
- 2) **Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att den inte hindrar att en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan skolan och timläraren anses utgöra en åtgärd som går läraren emot.**
- 3) **Artikel 27.2 första stycket första meningen i konventionen angående stadgan för Europaskolorna ska tolkas så, att bestämmelsen inte hindrar att en åtgärd som företagits av rektorn vid en Europaskola vid dennes utövande av sin befogenhet, i princip omfattas av denna bestämmelse. Punkterna 1.3, 3.2 och 3.4 i tjänsteföreskrifterna för Europaskolornas timlärare som anställdes mellan den 1 september 1994 och den 31 augusti 2011 ska tolkas så, att en tvist om huruvida en överenskommelse om tidsbegränsning av anställningsförhållandet i det anställningsavtal som ingåtts mellan en timlärare och nämnda rektor är laglig faller under den exklusiva behörighet som tillkommer Europaskolornas besvärsnämnd.**

Underskrifter